

MIKLÓS PÉTER PHD

miklospet@gmail.com

egyetemi adjunktus (SZTE JGYPK)

intézményvezető

(Emlékpont, Hódmezővásárhely)

Megosztott világ és egységesülő Európa

— *Divided World and unifying Europe* —

DOI 10.14232/belv.2017.2.11

<https://doi.org/10.14232/belv.2017.2.11>

Cikkre való hivatkozás / How to cite this article: Miklós Péter (2017): *Megosztott világ és egységesülő Európa*. *Belvedere Meridionale* 29. évf. 2. sz. 170–171. pp

ISSN 1419-0222 (print)

ISSN 2064-5929 (online, pdf)

(Creative Commons) Nevezd meg! – Így add tovább! 4.0 (CC BY-SA 4.0)

(Creative Commons) Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)

www.belvedere-meridionale.hu

VAJDA BARNABÁS (2015): *Hidegháború és európai integráció*. Régi és új szempontok a 20. század második felének történeti értelmezéséhez. Komárom, Selye János Egyetem Tanárképző Kara. 174 old.

A szlovákiai komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Karának *Monographiae Comaromiensis* című sorozatának tizenhatodik kötete Vajda Barnabás *Hidegháború és európai integráció*. Régi és új szempontok a 20. század második felének történeti értelmezéséhez című munkája. A könyv témaválasztása fontos, s a kötet tárgya mind a szaktudományos

diskurzusban, mind a szélesebb ismeret-terjesztés világában alig vizsgált és gyéren feldolgozott területe a posztmodernitás történetének.

Vajda Barnabás, a Selye János Egyetem habilitált egyetemi docense ebben a könyvben jó érzékkel mutat rá arra a jelenségvilágra, amelynek szellemében a történészek hajlamosak egymástól független – vagy legalábbis egymás melletti és párhuzamosan zajló – folyamatként tekinteni a hidegháborúra és európai integrációra. Pedig a kettő igencsak összefüggött. A tizennégy fejezetből álló – és főként magyar és angol nyelvű összefoglaló munkákra, kézikönyvekre és szaktanulmányokra alapozott – kötetben éppen ennek a bizonyosságait találjuk oly módon, hogy közben az 1945 utáni diplomácia-, politika- és biztonságpolitika-történet főbb tendenciái is kirajzolódnak az olvasó számára. A kötet fogalmi, periodizációs és koncepcionális kereteit a szerző elsősorban Fischer Ferenc, Békés Csaba, Kalmár Melinda és J. Nagy László szintéziseinek alapján határozta meg.

A második világháború lezárultával új világ kezdődött (s ennek számos jele volt: az atombomba használatától a geopolitikai törekvések és viszonyok globális szintű átalakulásáig) és mind a Szovjetunió, mind az angolszász szövetségesek már 1945-ben tisztában voltak azzal, hogy a polgári demokratikus igényű politikai berendezkedés és a versenyalapú kompetitív piacgazdaság, valamint a diktatórikus politikai rendszer és a tervgazdálkodás között kibékíthetetlen ellentétek feszülnek. Ezt aztán Sztálin és Churchill is megfogalmazta, s a vasfüggöny formálisan és a nyílt politikai cselekvések szintjén is leereszkedett Európára.

A szovjet és az amerikai nagyhatalom, valamint szövetségi rendszerük (és egyben érdekszférájuk) között kialakult küzdelem a nemzetközi politikai küzdőtértől a fegyverkezési versenyig számos dimenzióban megjelent. A kétpólusú, két egymással versengő nagyhatalom által dominált megosztott világ keretei

között zajló hidegháborús időszak – mutat rá Vajda Barnabás – nem statikus, hanem dinamikus periódus, amely különböző szempontok mentén különböző időszekekre tagolható. Ebben a paradigmában van helye az európai integráció története tanulmányozásának. Már csak azért is, mert a római megállapodással megkezdődő európai integrációs folyamatok sikeresnek bizonyultak, s míg a rivális tömb – a Szovjetunió európai szatellit-államaiból szerveződött Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST) – megszűnt, addig az európai integráció az Európai Unió, a schengeni övezet és ez eurozóna létrejöttével tovább folytatódott

a hidegháború lezárulásával, sőt az integráció iránya „keleti fordulatot” vett.

Vajda Barnabás kötete logikus felépítésű, pontos fogalomhasználatú, a huszadik századi egyetemes történeti kutatások és szakirodalom eredményeinek biztos ismeretében készült munka, amely – éppen arányossága, lényegre törő és közérthető fogalmazásmódja, valamint átgondolt strukturáltsága miatt – mind a korszak történetét tanuló egyetemi hallgatók, mind a témával foglalkozó szakemberek és érdeklődő közönség számára haszonnal forgatható. *